

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 3. november 2008 af Østre Landsrets 7. afdeling
(landsdommerne Finn Morten Andersen, K. Wiingaard og Anne-Marie Boysen (kst.)).

7. afd. nr. B-3421-05:

- 1) Nesa A/S, nu Dong Energy A/S
 - 2) HNG Hovedstadsregionens Naturgas I/S
 - 3) TDC Totalløsninger A/S, nu TDC A/S
 - 4) Ganløse Søndre Vandværk
- (Alle: Advokat Line Markert (prøve))

mod

- 1) Frederiksborg Amt og Stenløse Kommune, nu begge Egedal Kommune
(Advokat Søren Stenderup Jensen)
- 2) Transport- og Energiministeriet, nu Transportministeriet
(Kammeradvokaten ved advokat Kasper Mortensen)

Denne sag drejer sig om, hvorvidt ejerne af nogle ledninger i en kommunal vejbro over et vandløb har ret til erstatning efter vandløbslovens § 51 for udgifterne til at omlægge deres ledninger i forbindelse med, at rørunderføringen af vandløbet blev udvidet og kombineret med faunapassage, eller om disse ejere selv skal bekoste omlægningsarbejdet i henhold til vejlovens § 106, stk. 1.

Under sagen, der er anlagt den 4. november 2005, har sagsøgerne, 1) Dong Energy A/S, 2) HNG Hovedstadens Naturgas I/S, 3) TDC A/S og 4) Ganløse Søndre Vandværk, nedlagt påstand om, at de sagsøgte, 1) Egedal Kommune og 2) Transportministeriet, dømmes til at anerkende, at det ikke påhviler sagsøgerne at betale omkostningerne forbundet med ledningsomlægningerne i Toppevad Bro i september 2002.

Desuden har sagsøgerne respektivt påstået Egedal Kommune dømt til at betale

206.478,50 kr. med rente i henhold til renteloven fra den 4. januar 2003 til sagens anlæg og derpå procesrente til Dong Energy A/S,

114.476 kr. med procesrente fra sagens anlæg til HNG Hovedstadsregionens Naturgas I/S,

108.632,50 kr. med procesrente fra sagens anlæg til TDC A/S og

62.328,75 kr. til Ganløse Søndre Vandværk med procesrente fra sagens anlæg.

Egedal Kommune og Transportministeriet har påstået frifindelse.

Størrelsen af betalingskravene er ubestridt.

I det følgende anvendes enkelte gange de oprindelige partsbetegnelser i sagen: Nesa A/S for Dong Energy A/S, TDC Totalløsninger A/S for TDC A/S og Transport- og Energiministeriet for Transportministeriet. Egedal Kommune, der er dannet ved en sammenlægning, hvori blandt andre den tidligere Stenløse Kommune indgår, har overtaget administrationen af vandløbsloven fra det tidligere Frederiksborg Amt. Toppevadvej med Toppevad Bro over Damvad Å er en kommunevej.

Efter en henvendelse den 2. oktober 2000 fra Frederiksborg Amt om vandopstuvning og oversvømmelser før Toppevad Bro lod Stenløse Kommune iværksætte en undersøgelse af gennemstrømningskapaciteten under broen.

Den 23. november 2000 konkluderede Rådgivende Ingeniørfirma Broconsult i en undersøgelse, at bygværket var intakt, og at eventuelle stuvningsproblemer måtte skyldes tunnelens tværsnitareal og deraf følgende utilstrækkelige kapacitet.

Den 14. februar 2001 blev der holdt møde mellem amtet og kommunen. Af amtets interne notatark fremgår det, at det ”vurderes at være ændringen i afstrømningsmønsteret fra Ganløse by m.m. der er årsagen, eller en del af årsagen til oversvømmelserne”. Amtet ønskede at etablere en faunapassage i forbindelse med en eventuel udskiftning af bygværket.

Efter at et nærmere projekt med øget gennemstrømningskapacitet og faunapassage var vedtaget af amt og kommune, blev Nesa A/S, HNG Hovedstadsregionens Naturgas I/S, TDC Totalløsninger A/S og Ganløse Søndre Vandværk under et møde den 23. august 2002 bedt om på egen bekostning at omlægge deres ledninger inden 16. september 2002.

Fra ledningsejerside blev der gjort indsigelse mod betalingsforpligtelsen, og spørgsmålet blev senere indbragt for Transport- og Energiministeriet. Projektet blev gennemført i efteråret 2002.

På foranledning af Frederiksborg Amt udarbejdede Water Consult i juni 2003 et reguleringsprojekt for Damvad Å.

Transportministeriet traf afgørelse i sagen senest den 20. december 2007. Det fremgår, at ledningsejerne skal afholde samtlige omkostninger ved ledningsomlægningerne, jf. vejlovens § 106.

Der har under retssagen været udmeldt syn og skøn. Skønsmanden, Rådgivende Ingeniør, M. S. Jørgen G. Øllgaard, har i sin erklæring af 15. marts 2007 udtalt, at tunnelen er etableret ved at frigra veje ned til underside af den fremtidige tunnel. Herved skulle alle ledninger over tunnelen omlægges, eventuelt kun midlertidigt. Det anses for overvejende sandsynligt, at man uden væsentlige meromkostninger og uden at beskadige de eksisterende ledninger kunne have gennemført kapacitetsudvidelsen – men ikke tillige faunapassagen - ved en styret gennempresning af et stålrør med en diameter på 1,4 meter eller boring af et tilsvarende betonrør.

Der er afgivet forklaring af skønsmanden, Rådgivende Ingeniør, M. S. Jørgen G. Øllgaard.

Jørgen G. Øllgaard har forklaret, at det gennemførte projekt er smukkere, end resultatet ville være efter gennempresning eller boring. Det gamle rør kunne være brugt som passage

for landdyr, men fauna er også fisk. Det nu etablerede rør har en diameter på 2,5 meter. Et så stort rør kunne vel være boret igennem, men det ville være meget dyrt.

Dong Energy A/S, HNG, TDC A/S og Ganløse Søndre Vandværk har til støtte for de nedlagte påstande gjort gældende, at formålet med ændringerne af rørunderføringen under Toppevad Bro var varetagelse af miljøhensyn. Ændringerne af underføringen konstruktion var begrundet i etableringen af en faunapassage og ændring af afstrømningsforholdene. Det var da også Frederiksborg Amt som vandløbsmyndighed, der tog initiativ til sagen. Det passerende må sidestilles med et påbud fra amtet i medfør af vandløbslovgivningen. Kommunen valgte at opfylde påbuddet frivilligt. Amtet havde i øvrigt en samlet plan, hvori rørunderføringen indgik, hvilket bestyrkes af det reguleringsprojekt, der senere blev udarbejdet. Ledningsejerne har lidt et tab svarende til udgiften ved ledningsomlægningen. Ledningsejerne er derfor berettigede til erstatning, jf. vandløbslovens § 51. Vejlovens § 106 finder ikke anvendelse i sagen, allerede fordi arbejdet på Toppevad Bro ikke var begrundet i vejformål. Broen var intakt. Etablering af faunapassage sker – i modsætning til eksempelvis opsætning af støjskærme – ikke som en konsekvens af etablering, udbygning eller ændring af eksisterende vejanlæg. Etableringen af faunapassage gør ikke projektet til et sammensat anlægsprojekt; projektet er ikke et større projekt, hvor der er tvingende grunde til at fravige udgangspunktet om, at indgrebet i vejen skal være nødvendiggjort af vejformål. Kommunen må i øvrigt have bevisbyrden for, at ledningsomlægningen overhovedet var nødvendig.

Egedal Kommune har til støtte for den nedlagte påstand gjort gældende, at vejlovens § 106 dækker enhver regulering af offentlige veje, uanset hvorledes denne regulering er besluttet. Det er en betingelse for anvendelse af bestemmelsen, at der foreligger et vejformål, men udtrykket vejformål skal forstås bredt. Det er for øvrigt uden betydning for forståelsen, hvorvidt et givet arbejde ville kunne udføres uden at berøre de i vejen liggende ledninger. Faunapassage er ligesom støjafskærmning en naturlig og sædvanlig del af vejens tilbehør. Arbejdet på Toppevad Bro er et sammensat anlægsprojekt; det er uden betydning, hvilke konkrete dele af et sådant projekt der nødvendiggør omlægning af ledninger. Vejarbejdet, herunder omlægningen, var nødvendiggjort af utilstrækkelig kapacitet ved selve vejanlægget i videste forstand. Vandløbsloven kan ikke anvendes, idet Toppevad Bro med hele sit anlæg er etableret af hensyn til Toppevadvej for at føre denne over Damvad Å.

Transportministeriet har til støtte for den nedlagte påstand gjort gældende, at vandløbets underføring er en del af selve vejanlægget. Det var nødvendigt at foretage kapacitetsudvidelse. Udvidelsen tjente derfor utvivlsomt et vejformål, og omlægning af ledninger var en nødvendig følge af vejarbejdet. Faunapassager er et nødvendigt tilbehør til en vej, og etableringen kan anses som vejformål. Der foreligger et sammensat anlægsprojekt bestående af kapacitetsudvidelsen og faunapassagen. Selv om etablering af faunapassage i denne sag ikke tjener vejformål, er anlægsprojektet som sammensat i det hele omfattet af vejlovens § 106.

Rettens begrundelse og resultat:

Underføringen var en del af det anlæg, der som bro tjente det formål at føre den offentlige vej over åen. Udvidelse af underføringens kapacitet lå inden for de opgaver angående vejen, som kan varetages af vejmyndigheden, jf. herved vejlovens § 6, stk. 1. Denne bestemmelse må efter sine forarbejder forstås således, at etablering af faunapassage er en opgave, som vejmyndigheden også kan varetage. Da den skete omlægning af ledninger må anses for at have været nødvendig, følger det af lovens § 106, stk. 1, at de sagsøgende lednings ejere skal bære den skete omlægning af ledninger.

De nedlagte frifindespåstande tages til følge.

Under hensyn til sagens genstand, forløb og udfald skal Dong Energy A/S, HNG Hovedstadens Naturgas I/S, TDC A/S og Ganløse Søndre Vandværk én for alle og alle for én godtgøre Egedal Kommune og Transportministeriet hver især sagens omkostninger med 75.000 kr. til dækning af advokatudgifter

T h i k e n d e s f o r r e t :


De sagsøgte, 1) Egedal Kommune og 2) Transportministeriet, frifindes.

I sagsomkostninger skal sagsøgerne, 1) Dong Energy A/S, 2) HNG Hovedstadens Naturgas I/S, 3) TDC A/S og 4) Ganløse Søndre Vandværk, inden 14 dage betale én for alle og alle for én 75.000 kr. til de sagsøgte hver især.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8a.

(Sign.)

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsrets kontor, den - 3 NOV. 2008

P.j.v.

Linda Svarre-Andersen
overassistent